

Ehdokashakemusten tarkastaminen, mahdolliset huomautukset sekä puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen määrittäminen

KL 10.03.2025 § 26
770/00.00.00/2024

Valmistelija

Hallintojohtaja Elina Amnell-Holzhäuser

Vaalilain 36. §:n mukaan ehdokashakemukset niihin liitettynä asiakirjoineen tarkastetaan 34. päivänä ennen alue- ja kuntavaalien vaalipäivää pidettävässä kokouksessa. Jos ehdokashakemusta taikka ilmoitusta vaaliliitosta tai yhteislistasta ei ole annettu viranomaiselle määräaikana, se jätetään tutkimatta.

Puolueen, yhteislistan tai yhteislistaan kuulumattoman valitsijayhdistyksen vaaliasiamiehelle on viipymättä huomautettava, jos:

- 1) ehdokashakemusta taikka ilmoitusta vaaliliitosta tai yhteislistasta ei ole tehty tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisesti taikka ehdokashakemukseen ei ole liitetty tässä laissa edellytetyt asiakirjat
- 2) ehdokashakemusasiakirjoja ei muusta kuin 1. kohdassa mainitusta syystä voida pitää lainmukaisina
- 3) ehdokkaaksi on asetettu henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen tai joka on asetettu samoissa vaaleissa ehdokkaaksi kahdella tai useammalla listalla.

37. §:n mukaan edellä 36. §:ssä tarkoitetussa kokouksessa määrätään puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäinen järjestys ehdokaslistojen yhdistelmää varten.

Eduskuntavaaleissa, aluevaaleissa, kuntavaaleissa ja europarlamenttivaaleissa arvotaan:

- 1) vaaliliittoon kuulumattomien puolueiden ja vaaliliittojen keskinäinen järjestys
- 2) vaaliliitossa sen muodostaneiden puolueiden keskinäinen järjestys
- 3) yhteislistojen keskinäinen järjestys.

Yhteislistaan kuulumattomat valitsijayhdistykset järjestetään aakkosjärjestykseen.

Ehdokashakemus sekä ilmoitus vaaliliitosta ja yhteislistasta oli annettava kaupungin keskusvaalilautakunnalle viimeistään 4.3.2025 klo 16 mennessä (vaalilaki 152.–156. §).

Keskusvaalilautakunnan tulee vaalilain 4. luvun 35.–36. §:n mukaan tarkistaa ehdokashakemuksen niihin liittyvine asiakirjoineen ja tehtävä mahdolliset huomautukset vaaliasiamiehille.

Tarkastettavia kysymyksiä ovat seuraavat:

1. Onko ehdokashakemukset ja ilmoitukset vaaliliitosta ja yhteislistasta jätetty keskusvaalilautakunnalle laissa säädetyssä määräajassa.
2. Onko asiakirjat laadittu laissa tai sen nojalla säädetyin tai määrättyin muotoin.

3. Ovatko ehdokkaat vaalikelpoisia.
4. Onko heidän ehdokkuudelleen muutoin laissa säädettyä estettä.

Liite:

Ehdokashakemukset keskusvaalilautakunnalle
Alustava ehdokasluettelo

Esittelijä

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja Bengt Wilhelmson

Ehdotus

Keskusvaalilautakunta tarkastaa ehdokashakemukset, tekee tarvittavat huomautukset vaaliasiamiehille sekä määrää arpomalla puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen ehdokaslistojen yhdistelmässä.

Tämä pykälä tarkastetaan välittömästi.

Päätös

Keskusvaalilautakunta tarkisti jätetyt kuntavaalien ehdokashakemukset.

Ehdokashakemukset tarkistettiin seuraavien asiakokonaisuuksien osalta:

1. onko ehdokashakemukset ja ilmoitukset vaaliliitosta ja yhteislistasta jätetty laissa säädetyssä määräajassa
2. onko asiakirjat laadittu laissa tai sen nojalla säädetyin tai määrättyin muotoin
3. ovatko ehdokkaat vaalikelpoisia ja onko heidän ehdokkuudelleen muutoin laissa säädettyä estettä.

Tarkastamisen jälkeen todettiin seuraavaa:

1. Määräajan noudattaminen

Ehdokashakemuksia olivat jättäneet määräaikaan 4.3.2025, klo 16, mennessä kahdeksan (8) puoluetta: Vasemmistoliitto, Kansallinen Kokoomus, Perussuomalaiset, Vihreä liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Suomen ruotsalainen kansanpuolue, Suomen Kristillisdemokraatit ja Suomen Keskusta.

Ehdokashakemukset jätti kunkin puolueen vaaliasiamieheksi ilmoittama henkilö.

Kaikki ehdokashakemukset toimitettiin keskusvaalilautakunnan sihteerille tai keskusvaalilautakunnan nimeämälle toimistohenkilökunnalle Raatihuoneelle. Ehdokashakemuksia ei toimitettu postitse tai sähköisesti.

Määräajan jälkeen ehdokashakemuksia ei ole jätetty.

Suomen Keskusta ja Suomen Kristillisdemokraatit ilmoittivat määräaikaan mennessä keskinäisestä vaaliliitosta. Ilmoitus oli yhteinen ja se annettiin samanaikaisesti ehdokashakemusten kanssa.

Keskusvaalilautakunnalle jätetyissä ehdokaslistoissa on ehdokkaita seuraavasti:

– Vasemmistoliitto	11
– Kansallinen Kokoomus	28
– Perussuomalaiset	4
– Vihreä liitto	9
– Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	22

- Suomen ruotsalainen kansanpuolue	30
- Suomen Kristillisdemokraatit	2
- Suomen Keskusta	10

Yhteensä ehdokkaita on 116.

Vaalilain 147. §:n mukaan puolueella, vaaliliitolla tai yhteislistalla on oikeus asettaa kussakin kunnassa enintään valittavien valtuutettujen puolitoistakertainen määrä ehdokkaita.

Yksikään puolue ei ole asettanut enempää ehdokkaita kuin vaalilain mukaan on mahdollista.

2. Asiakirjojen lain tai sen nojalla säädetyn tai määrätyn muodon täytyminen

Keskusvaalilautakunta totesi, että kaikki ehdokkaita asettaneet toimittivat ehdokashakemukset, jotka sisälsivät ehdotuksen puolueen ehdokaslistaksi, jossa ehdokkaat oli asetettu järjestykseen. Kunkin ehdokkaan osalta ehdokashakemus sisälsi tiedon ehdokkaan nimestä ja arvosta, ammatista tai toimesta. Ehdokaslistat eivät sisältäneet muita merkintöjä.

Todettiin, että vaaliasiamiehet ovat toimittaneet ehdokashakemusten jättämisen jälkeen täydennyksiä ja korjauksia ehdokaslistojen ammattia, arvoa, tointa kuvaaviin ilmaisuihin.

Ehdokashakemuksista ilmenevien ehdokkaan nimen ja arvon, ammatin tai toimen osalta keskusvaalilautakunta totesi seuraavaa:

Oikeuskirjallisuuden (Tarasti, Jääskeläinen, Vaali- ja puoluelainsäädäntö 2022) mukaan henkilön arvo, ammatti tai toimi on merkittävä todellisen tilanteen mukaan. Yleistäviä laatusanoja tai harrastuksen ilmoittamista ei voida hyväksyä. Oikeuskäytännössä on hyväksytty esimerkiksi ”työtön” tai ”eläkeläinen”, vaikka ne eivät suoranaisesti ilmaise ammattia tai tointa. Ne kuitenkin kuvaavat henkilön aseman työmarkkinoilla. Luottamustoimet, elleivät ne ole päätoimisia, eivät ole laissa tarkoitettuja arvoja, ammatteja tai toimia.

Keskusvaalilautakunta totesi, että ammatti, toimi tai arvo, joka muodostuu kahdesta sanasta muodostaa yhden ilmaisun. Vieraskielisten nimikkeiden osalta todettiin, että nimikkeen ollessa tehtävän todellinen nimi, voidaan vieraskielinen ilmaisu lähtökohtaisesti hyväksyä. Nimikkeet voi ilmaista myös sekä suomen- että ruotsinkielisinä.

Vaalilain 153. § edellyttää, että ehdokaslistaan sisältyvä ehdokkaan arvo, ammatti tai toimi ilmaistaan enintään kahta ilmaisua käyttäen.

Keskusvaalilautakunta tarkisti ehdokaslistoihin merkityt ehdokkaiden arvot, ammatit ja toimet ja päätti todeta seuraavaa:

Vihreä liitto

- Ehdokas Timo Noroviita: Arvona, ammattina, toimena on ilmoitettu: ”filosofian kandidaatti, kouluvaari”.

Keskusteltiin nimikkeestä ”kouluvaari” ja siitä, ettei se ilmaise henkilön asemaa esimerkiksi työmarkkinoilla ja, ellei kyseessä ole päätoiminen

tehtävä, olisi se rinnastettavissa harrastuksen ilmaisemiseen. Todettiin, että vaalilain mukaan ehdokaslistassa tulee mainita ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi.

Keskusvaalilautakunta päätti antaa Vihreän liiton vaaliasiamiehelle huomautuksen nimikkeestä ”kouluvaari”. Vaaliasiamieheltä edellytetään huomautuksen johdosta toimenpiteitä säädetyssä määräajassa 12.3.2025 klo 16 mennessä.

- Ehdokas Timo Raivio: Arvona, ammattina, toimenä on ilmoitettu: ”ihmisoikeusaktivisti, diplomi-insinööri”.

Keskusteltiin nimikkeestä ”ihmisoikeusaktivisti” ja siitä, ettei se ilmaise henkilön asemaa esimerkiksi työmarkkinoilla ja, ellei kyseessä ole päätoiminen tehtävä, olisi se rinnastettavissa harrastuksen ilmaisemiseen. Todettiin, että vaalilain mukaan ehdokaslistassa tulee mainita ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi.

Keskusvaalilautakunta päätti antaa Vihreän liiton vaaliasiamiehelle huomautuksen nimikkeestä ”ihmisoikeusaktivisti”. Vaaliasiamieheltä edellytetään huomautuksen johdosta toimenpiteitä säädetyssä määräajassa 12.3.2025 klo 16 mennessä.

Suomen ruotsalainen kansanpuolue

- Ehdokas Lotte-Marie Stenman: Ammattina, arvona, toimenä on ilmoitettu: ”avdelningsskötare, sjukskötare (högre YH) / osastonhoitaja, sairaanhoitaja (ylempi AMK)”.

Keskusteltiin ilmaisusta ”högre YH / ylempi AMK”, joka on koulutusjärjestelmässä ylemmän korkeakoulutuksen tason ilmaiseva yleisnimike. Todettiin, että vaalilain mukaan ehdokaslistassa tulee mainita ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi.

Keskusvaalilautakunta päätti antaa Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen vaaliasiamiehelle huomautuksen nimikkeestä ”högre YH / ylempi AMK”. Vaaliasiamieheltä edellytetään huomautuksen johdosta toimenpiteitä säädetyssä määräajassa 12.3.2025 klo 16 mennessä.

Keskusvaalilautakunta totesi, että kaikkien ehdokkaiden osalta oli toimitettu ehdokkaan allekirjoittama ja hänen henkilötunnuksellaan varustettu suostumus hänet asettaneen puolueen ehdokkaaksi ja suostumus ottaa vastaan valtuutetun toimi sekä vakuutus, ettei hän ole samoissa vaaleissa suostunut toisen puolueen eikä valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi.

Keskusvaalilautakunta totesi alla mainittuja ehdokkaita koskevien asiakirjojen osalta seuraavaa:

Kansallinen Kokoomus

- Ehdokas Hanna Malmivaara: Asiakirjaan ei ole kirjattu missä kunnassa/kaupungissa henkilö suostuu ehdokkaaksi ja ottamaan vastaan valtuutetun toimen.

Keskusvaalilautakunta päätti antaa Kansallisen Kokoomuksen vaaliasiamiehelle huomautuksen edellä mainitusta asiasta. Vaaliasiamieheltä edellytetään huomautuksen johdosta toimenpiteitä säädetyssä määräajassa 12.3.2025 klo 16 mennessä.

Suomen Sosialidemokraattinen puolue

- Ehdokas Leena Selander: Asiakirjaan ei ole kirjattu ehdokkaan etunimeä.

Keskusvaalilautakunta päätti antaa Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen vaaliasiamiehelle huomautuksen edellä mainitusta asiasta. Vaaliasiamieheltä edellytetään huomautuksen johdosta toimenpiteitä säädettyssä määräajassa 12.3.2025 klo 16 mennessä.

Keskusvaalilautakunta totesi, että jokainen ehdokashakemus sisälsi kunkin puolueen nimen kirjoittamiseen oikeutettujen henkilöiden antaman ilmoituksen siitä, että yhdistys, jonka puolesta puolueen vaaliasiamies esiintyy, edustaa puolueen henkilöjäseniä kunnassa.

Todettiin, että Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen vaaliasiamies oli ilmoittanut ehdokashakemuksen jättämisen jälkeen asiakirjaan täydennyksen, joka koski yhdistyksen nimen kirjoitusasua.

Todettiin, että puolueiden nimen kirjoittamiseen oikeutetut oli todettu oikeusministeriön puolerekisteriotteesta.

Keskusvaalilautakunta totesi, että kutakin puoluetta edustava yhdistys oli ilmoittanut puolueen vaaliasiamiehen ja hänen varamiehen nimen, henkilötunnuksen ja yhteystiedot sekä yhdistyksen vaaliasiamiehelle ja hänen varamiehelle antaman valtakirjan.

Keskusvaalilautakunta totesi alla mainitun puoluetta edustavan yhdistyksen ilmoituksesta seuraavaa:

Suomen Kristillisdemokraattien ilmoituksesta puuttui yhdistyksen nimen kirjaus lomakkeen toisesta kohdasta (allekirjoituskohdasta).

Keskusvaalilautakunta päätti antaa Suomen Kristillisdemokraattien vaaliasiamiehelle huomautuksen edellä mainitusta asiasta. Vaaliasiamieheltä edellytetään huomautuksen johdosta toimenpiteitä säädettyssä määräajassa 12.3.2025 klo 16 mennessä.

3. Ehdokkaiden vaalikelpoisuus

Keskusvaalilautakunta totesi, että kunkin ehdokkaita asettaneen puolueen vaaliasiamies oli allekirjoittanut ehdokashakemukset ja vakuuttanut, että ehdokkaat ovat vaalikelpoisia.

Todettiin, että vaalikelpoisuudesta on voimassa seuraavaa:

Kuntalain 71. §:n mukaan vaalikelpoinen kunnan luottamustoimeen on henkilö: 1) jonka kotikunta kyseinen kunta on; 2) jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa sinä vuonna, jona valtuutetut valitaan tai vaali muuhun luottamustoimeen toimitetaan; ja 3) jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Kuntalain 72. §:n mukaan vaalikelpoinen valtuustoon ei ole: 1) valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä; 2) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä; 3) kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö,

joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2. kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön; 4) kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2. kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön. 2. momentin mukaan edellä tarkoitettussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelussuhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

Keskusvaalilautakunta totesi, että jokaisen ehdokkaan väestötietojärjestelmästä ilmenevä kotikunta on Loviisa, jokaisella on äänioikeus tulevissa kuntavaaleissa viimeistään vaalipäivänä eikä kenenkään ehdokkaan epäillä olevan vajaavaltainen. Ehdokashakemusten perusteella jokainen ehdokas on myös 72. §:n tarkoittamalla tavalla vaalikelpoinen.

Keskusvaalilautakunta päätti merkitä tiedoksi, että sille on toimitettu 3.3.2025 päivätty kirjelmä, joka koskee ehdokkaan vaalikelpoisuutta. Kirjelmässä keskusvaalilautakuntaa pyydetään selvittämään ehdokkaana olevan Otto Anderssonin vaalikelpoisuus ja antamaan huomautus vaalikelpoisuuden puuttumisesta vaalilain 36. §:n 3. momentin 3. kohdan nojalla. Perusteluna kirjelmässä viitataan kotikuntalain sääntelyyn ja oikeuskäytäntöön. Kirjelmässä esitetään muun ohella, että Otto Andersson on, toimien kansanedustajana ja sitä ennen erityisavustajana, asunut vuosia Helsingissä, jota kiinteän yhteyden vuoksi tulisi pitää Otto Anderssonin kotikuntana. Kirjelmä esitetään tämän asian oheismateriaalina.

Keskusvaalilautakunta päätti todeta sille osoitetun kirjelmän johdosta seuraavaa:

Vaalikelpoisuus kunnassa edellyttää, että kyseinen kunta on henkilön kotikunta. Henkilön kotikunta määräytyy kotikuntalain mukaisesti ja pääsääntöisesti henkilön kotikuntana on se kunta, jossa hän asuu. Jos henkilöllä on käytössään useampia asuntoja tai jos hänellä ei ole käytössään asuntoa lainkaan, hänen kotikuntansa on se kunta, jota hän perhesuhteidensa, toimeentulonsa tai muiden vastaavien seikkojen johdosta itse pitää kotikuntanaan ja johon hänellä on edellä mainittujen seikkojen perusteella kiintein yhteys.

Otto Anderssonin väestötietojärjestelmästä ilmenevä kotikunta on Loviisa. Puolueen ehdokashakemuksessa vaaliasiamies on antanut vakuutuksen ehdokkaiden, mukaan lukien Otto Anderssonin, vaalikelpoisuudesta Loviisassa.

Kun otetaan huomioon väestötietojärjestelmän tieto kotikunnasta ja vaaliasiamiehen antama vakuutus vaalikelpoisuudesta, ei keskusvaalilautakunnalla ole syytä epäillä ehdokkaan kotikuntaa ja vaalikelpoisuutta eikä siten ole syytä antaa huomautusta puolueen vaaliasiamiehelle vaalilain 36. §:n nojalla. Lisäksi todetaan, että kotikuntalain 3. §:n 5. kohdan mukaan henkilön kotikunta ei joka tapauksessa muutu, jos hänen asumisensa toisessa kunnassa johtuisi pääasiassa eduskunnan jäsenyydestä.

Keskusvaalilautakunta totesi, että ehdokkaiden ehdokkuudelle ei ole todettu mitään laissa säädettyjä esteitä.

Pidettiin tauko klo 18.01–18.10.

Ehdokashakemusten tarkastamisen jälkeen keskusvaalilautakunta päätti arpoa puolueiden, yhteislistojen ja valitsijayhdistysten keskinäisen järjestyksen ehdokaslistojen yhdistelmässä. Arvonta arvonta päätettiin suorittaa oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän avulla. Arvonnan perusteella puolueiden ja vaaliliittojen järjestys ehdokaslistojen yhdistelmässä on seuraava:

Perussuomalaiset
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
Vasemmistoliitto
Vihreä liitto
Suomen ruotsalainen kansanpuolue
KESK+KD Suomen Kristillisdemokraatit
KESK+KD Suomen Keskusta
Kansallinen Kokoomus

Keskusvaalilautakunta tarkasti tämän pykälän heti.